

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
UŽSIENIO REIKALŲ KOMITETAS**

**PAGRINDINIO KOMITETO IŠVADA
DĖL ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 67, 140(8), 140(12) STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 140(11), 140(17)
STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO
Nr. XIVP-2385**

2023 m. balandžio 5 d. Nr. 105-P-36
Vilnius

1. Komiteto posėdyje dalyvavo: Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Žygimantas Pavilionis, Užsienio reikalų komiteto nariai Audronius Ažubalis, Arminas Lydeka, Giedrius Surplys, Antanas Vinkus, Emanuelis Zingeris.

Užsienio reikalų komiteto biuras: biuro vedėjas Evaldas Zelenka, patarėjos Eglė Mažėlė, Inga Milašiūtė ir Laura Plyniuvienė, padėjėja Salvinija Jurėnaitė.

Kviestieji asmenys:

2023 kovo 15 d. posėdyje dalyvavo vidaus reikalų ministrė Agnė Bilotaitė, Žmogaus teisių stebėjimo instituto projektų vadovas Martynas Jockus, Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) Migracijos politikos grupės vadovė Aušra Grikevičienė, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie VRM (toliau – VSAT) Migracijos valdybos Užsieniečių kontrolės skyriaus vyriausioji specialistė Ramunė Kazakauskienė, VSAT vado pavaduotojas Rimantas Petrauskas.

2023 m. balandžio 5 d. posėdyje dalyvavo vidaus reikalų viceministras Arnoldas Abromavičius, VRM Migracijos politikos grupės vadovė Aušra Grikevičienė, VRM Migracijos politikos grupės vyresnioji patarėja Rūta Jasulaitienė, Migracijos departamento prie LR VRM direktoriaus pavaduotoja Lucija Voišnis, VSAT vado pavaduotojas Rimantas Petrauskas, Seimo kontrolierė Erika Leonaitė.

2. Ekspertų, konsultantų, specialistų išvados, pasiūlymai, patarimai, pastabos (toliau – pasiūlymai):

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
1.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, 2023-01-18				Įvertinę projekto atitiktį Konstitucijai, įstatymams, teisėkūros principams ir teisės technikos taisyklėms, pastabų neturime.	Pritarti	
2.	Seimo kontrolierių įstaiga, 2023-03-14				Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 3 ir 19² straipsniais, įgyvendindama nacionalinės žmogaus teisių institucijos funkcijas, pagal kompetenciją įvertino Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 67, 140⁸, 140¹² straipsnių pakeitimo ir 140¹¹, 140¹⁷ straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektą (toliau - Projektas) bei teikia Projektu siūlomo teisinio reglamentavimo vertinimą žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo aspektu. Kaip matyti iš Projekto aiškinamojo rašto, Projektu siekiama įgyvendinti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau - ESTT) 2022 m. birželio 30 d. sprendimą byloje C-72/22PPU ir suderinti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau - UTPĮ) nuostatas su 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (nauja redakcija) (toliau - Procedūrų direktyva) ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija) (toliau - Priėmimo direktyva), nuostatomis, panaikinant UTPĮ nuostatas, įgalinusias karo padėties, nepaprastosios padėties arba ekstremaliosios situacijos dėl masinio užsieniečių antplūdžio metu sulaikyti prieglobsčio prašytojus	Pritarti	

				vien todėl, kad jie šios valstybės narės teritorijoje yra neteisėtai. <u>Šios Projektu siūlomos UTPI pataisos sveikintinos ir vertintinos teigiamai.</u>		
3.	Seimo kontrolierių įstaiga, 2023-03-14			Kartu pastebėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau - UTPI) 140⁸ straipsnio 2 ir 3 dalyse įtvirtintą reguliavimą prieglobsčio prašytojus, kurių prašymai nagrinėjami skubos tvarka arba nenagrinėjami, iki sprendimo juos įleisti į Lietuvos Respubliką, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau - VSAT) laikinai apgyvendina pasienio kontrolės punktuose, tranzito zonose ar kitose laikino apgyvendinimo vietose, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje. Vadovaujantis UTPI 140⁸ straipsnio 5 dalimi, toks laikinas prieglobsčio prašytojų apgyvendinimas gali trukti net iki 6 mėnesių. Pagal UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalį, analogiška kaip minėtiems prieglobsčio prašytojams priemonė taikoma ir užsieniečiams, kurie neteisėtai kirto Lietuvos Respublikos valstybės sieną ir kurie nėra prieglobsčio prašytojai, bei užsieniečiams, dėl kurių priimtas sprendimas nesuteikti prieglobsčio, iki bus įvykdytas galutinis sprendimas dėl užsieniečio grąžinimo ar išsiuntimo arba išduotas užsieniečio registracijos pažymėjimas. Pažymėtina, kad tiek Seimo kontrolierių, tiek Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje laikinas apgyvendinimas nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje prilyginamas <i>de facto</i> sulaikymui. Pavyzdžiui, 2023 m. sausio 19 d. nutartyje¹ LVAT pasisakė, kad „[u]žsieniečiams buvo taikomas faktinis sulaikymas remiantis 140⁸ straipsnio 3 dalimi“. Tuo tarpu prejudiciniame sprendime, priimtame byloje C-72/22 PPU, ESTT konstatavo, jog alternatyvi sulaikymui priemonė, kaip tai suprantama pagal Lietuvos teisę, t. y. apgyvendinimas VSAT centre nustatant teisę	Pritarti	Pasiūlymas, kad užsieniečių, prieglobsčio prašytojų apgyvendinimas nesuteikiant teisės laisvai judėti LR teritorijoje būtų įforminamas atskiru rašytiniu sprendimu – tokį siūlymą teikia ir Seimo narys T.V. Raskevičius, įvardindamas tai „motyvuotu sprendimu“.

¹ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. sausio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1289-602/2023.

				judėti tik šiai apgyvendinimo vietai priklausančioje teritorijoje, prilygsta sulaikymui pagal Priėmimo direktyvos 2 straipsnio h punktą². Pažymėtina ir tai, kad pagal galiojantį UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje įtvirtintą teisinį reguliavimą prieglobsčio prašytojai, kurių prašymai nagrinėjami skubos tvarka arba nenagrinėjami, tam pritaikytose vietose laikinai apgyvendinami, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje, be jokio administracinio sprendimo. Šiuo požiūriu UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje įtvirtintas teisinis reguliavimas skiriasi nuo UTPI 140⁸ straipsnio 6 ir 7 dalyse įtvirtinto reguliavimo, kur nustatytas tapačios laisvę ribojančios priemonės taikymas prieglobsčio prašytojams ir užsieniečiams, kurie nėra prieglobsčio prašytojai, taikymas papildomus 6 mėnesius, atitinkamai Migracijos departamento ir VSAT sprendimais. Šiame kontekste paminėtina ir LVAT 2023 m. sausio 19 d. nutartis, kurioje, be kita ko, konstatuota, kad „užsieniečiams buvo taikomas faktinis sulaikymas remiantis 140⁸ straipsnio 3 dalimi, tai buvo padaryta administraciniu sprendimu (nors tai ir nebuvo išreikšta atskiru dokumentu), kuriuo jie buvo apgyvendinti“. Situacija, kai asmens laisvė apribojama be Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 ir 6 dalyse įtvirtintus reikalavimus atitinkančio rašytinio administracinio sprendimo, lemia <i>inter alia</i> garantijų, įtvirtintų Procedūrų direktyvoje ir Priėmimo direktyvoje, paneigimą. Aptariamas teisinis reguliavimas, kuriuo nėra įtvirtintas reikalavimas atitinkamam subjektui <u>raštu priimti sprendimą</u> dėl prieglobsčio prašytojo ar neteisėtai šalyje esančio trečiosios šalies piliečio sulaikymo, kuriame būtų numatytos sulaikymo faktinės ir teisinės priežastys, neatitinka ir Direktyvos Nr. 2013/33/ES 9 straipsnio 2 dalies nuostatos, nurodančios, kad įsakymą dėl sulaikymo raštu turi parengti teisminės arba administracinės institucijos.		

² Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2022 birželio 30 d. sprendimas byloje C-72/22 dėl Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. vasario 2 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. vasario 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje M.A., dalyvaujant Valstybės sienos apsaugos tarnybai, p. 39-42.; taip pat žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. liepos 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1091-822/2022.

4.	Seimo kontrolierių įstaiga, 2023-03-14			Be to, UTPI 140⁸ straipsnyje nėra numatyta UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje nustatytos priemonės <u>apskundimo galimybė</u>. Apskundimo teismui nesureguliuavimo aspektu UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje įtvirtinto teisinio reguliavimo ydingumą savo praktikoje yra konstatavęs ir LVAT. LVAT pažymėjo, kad UTPI nustatytas reguliavimas sukūrė teisinio neaiškumo situaciją, kai užsieniečiui iki 6 mėnesių gali būti taikoma apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje priemonė, kartu neįtvirtinant aiškaus tokios priemonės teisėtumo teisinės patikros mechanizmo³. Nors LVAT, gindamas Konstitucijoje ir tarptautinėje teisėje įtvirtintą teisę kreiptis į teismą, suformavo praktiką, pagal kurią apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje klausimai patenka į apylinkės teismo jurisdikciją (pagal analogiją su sprendimais dėl užsieniečių sulaikymo ar alternatyvių sulaikymui priemonių taikymo), tai nepaneigia galiojančio teisinio reguliavimo ydingumo teisės į veiksmingą teisminę gynybą užtikrinimo aspektu. UTPI <i>expressis verbis</i> neįtvirtinus aptariamame reguliavime minimos sulaikymui prilygstančios priemonės apskundimo tvarkos sukuriama teisinio neaiškumo situacija neatitinka ir Europos Sąjungos teisėje (Priėmimo direktyvos 9 straipsnio 3 dalyje) įtvirtintų reikalavimų, pagal kuriuos nacionaliniuose teisės aktuose turi būti numatyta prieglobsčio prašytojų ir neteisėtai valstybės narės teritorijoje esančių trečiųjų šalių piliečių sulaikymo teisėtumo teisminė kontrolė, bei užtikrinama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta teisė į veiksmingą teisminę gynybą. Be to, kartu nepaisoma ir Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau - EŽTK) 5 straipsnio 4 dalies nuostatos, pagal kurią kiekvienas asmuo, kuriam atimta laisvė jį sulaikius, turi teisę kreiptis į teismą, kad šis greitai priimtų sprendimą dėl sulaikymo teisėtumo ir,	Pritarti	Pasiūlymas, kad užsieniečiai ir prieglobsčio prašytojai turėtų teisę skusti sprendimus (pasienio procedūros metu) dėl jų apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti LR teritorijoje. Nors toks apskundimas, vadovaujantis LR Konstitucija, yra galimas ir šiuo metu, tačiau pritariama ir Seimo nario T. V. Raskevičiaus siūlymui, Įstatyme aiškiai numatant, kad sprendimai dėl asmenų apgyvendinimo būtų skundžiami analogiškai, kaip ir kitų procedūrų atvejais (per 14 d.). Pavyzdžiui, UTPI 140⁸ straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodyti Migracijos departamento ir Valstybės sienos apsaugos departamento

³ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. spalio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-653-492/2021; 2021 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A -4071-492/2021; 2021 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A -4180-629/2021.

				jeigu asmuo sulaikytas neteisėtai, priimtų sprendimą jį paleisti. Taigi darytina išvada, kad galiojantis teisinis reguliavimas neatitinka iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančių teisinio tikrumo ir aiškumo reikalavimų, sudaro prielaidas paneigti konstitucinę teisę į teisminę gynybą ir neatitinka Europos Sąjungos teisėje bei EŽTK 5 straipsnyje įtvirtintų standartų.		tarnybos sprendimai dėl apgyvendinimo su judėjimo ribojimu, skundžiami per 14 dienų nuo sprendimo įteikimo. Apskundimo tvarkoje siūlytina laikytis nuoseklumo.
5.	Seimo kontrolierių įstaiga, 2023-03-14			Pastebėtina ir tai, kad UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje numatytas automatinis prieglobsčio prašytojų <i>de facto</i> sulaikymo pobūdis neatitinka Priėmimo sąlygų direktyvos 8 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų nuostatų, įpareigojančių prieš priimant sprendimą sulaikyti prieglobsčio prašytoją, kai tai yra būtina, kiekvieną atvejį vertinti individualiai ir šią kraštutinę priemonę taikyti, jeigu neįmanoma veiksmingai taikyti kitų švelnesnių alternatyvių sulaikymui priemonių. Beje, automatinis <i>de facto</i> trečiųjų šalių piliečių, kurie neteisėtai yra valstybės narės teritorijoje, sulaikymas taip pat neatitinka Europos Sąjungos teisės normų, pagal kurias asmuo, kuriam taikoma grąžinimo tvarka, gali būti sulaikytas tik kiekvienu konkrečiu atveju išnagrinėjus, ar nepakanka kitų švelnesnių priemonių (Grąžinimo direktyvos 15 straipsnio 1 dalis). Darytina išvada, kad galiojantis reguliavimas neatitinka konstitucinio proporcingumo principo bei šiuo požiūriu nustato žemesnius standartus, nei nustatyti Europos Sąjungos teisėje. Taigi, Seimo kontrolierės vertinimu, UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje įtvirtintas teisinis reguliavimas, pagal kurį <i>de facto</i> sulaikymas iki 6 mėnesių taikomas be jokio, juo labiau – motyvuoto ir individualizuoto teismui skundžiamo sprendimo, nėra suderinamas su konstitucinėmis žmogaus teisių, įskaitant teisės į laisvę ir teisės į teisminę gynybą, garantijomis, neatitinka Europos Sąjungos teisėje įtvirtintų standartų ir sudaro prielaidas savavališkam arba automatiniam prieglobsčio prašytojų ir kitų užsieniečių sulaikymui.	Pritarti iš dalies	Pritartina, kad būtų surašomas apgyvendinimo sprendimas, tačiau siūloma išbraukti žodį „motyvuotas“ kaip perteklinį, nes Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 6 punkte jau yra nustatyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyti administracinio sprendimo motyvai. Be to, kitose UTPI nuostatose, kuriose reglamentuojamas sprendimų priėmimas, žodžio „motyvuotas“ nerašoma, bet tai nereiškia, kad sprendimai priimami be motyvų. Siūloma

				Atsižvelgiant į tai, kad išdėstyta siūlytina UTPI 140 ⁸ straipsnio 3 dalyje numatyti, kad joje įvardytų <u>asmenų apgyvendinimas, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi būti taikomas tik motyvuotu sprendimu, numatant tokio sprendimo apskundimo galimybę, ir šiais aspektais papildyti Projekto 2 straipsnį.</u>		laikytis vienodos praktikos ir reglamentavimo visame UTPI.
6.	Jungtinių Tautų pabėgėlių agentūra, (UNHCR) 2023-03-20			<...> Atsakomybės netaikymas už neteisėtą sienos kirtimą ir su sulaikymu susijusios apsaugos priemonės pasienio procedūrų metu 20. UNHCR palankiai vertina tai, kad pagal UNHCR rekomendacijas⁴ ir ESTT sprendimą byloje C-72/22 PPU⁵, Užsieniečių įstatymo pakeitimų projekte siūloma išbraukti neteisėtą sienos kirtimą iš prieglobsčio prašytojų sulaikymo pagrindų sąrašo. Kartu UNHCR su susirūpinimu pažymi, kad Užsieniečių įstatymo pakeitimų projekte vis dar išlieka nepaprastosios padėties ir ekstremaliosios situacijos nuostatos, kurios leidžia prieglobsčio prašytojus apgyvendinti uždaroje apgyvendinimo vietose nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos teritorijoje⁶. Pagal Užsieniečių įstatymo 140⁸ straipsnio 5 dalį, jeigu taikomos nepaprastosios padėties ir ekstremaliosios situacijos nuostatos, prieglobsčio prašytojai turi būti apgyvendinti uždaroje apgyvendinimo vietose iki 6 mėnesių. 21. Šiuo atžvilgiu UNHCR norėtų remtis byla C-72/22 PPU, kurioje ESTT pabrėžė, kad nors privalomas prieglobsčio prašytojų buvimas uždaroje apgyvendinimo vietose formaliai nelaikomas sulaikymu pagal Lietuvos teisę, toks buvimas prilygsta sulaikymui, kaip apibrėžta Priėmimo sąlygų direktyvos 2 straipsnio h dalyje, visų pirma dėl to,	Pritarti iš dalies	Užsienio reikalų komitetas pritaria siūlymui Įstatyme numatyti galimybę asmeniui kreiptis į teismą (žr. URK sprendimą dėl Seimo nario T.V. Raskevičiaus pasiūlymo). Vertinant užsieniečiui taikomas priemonės – apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje – būtinumą, pagrįstumą, proporcingumą (ar laikinas apgyvendinimas,

⁴ UNHCR, UNHCR teisinės pastabos dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (Nr. XIV-506) pakeitimų, 2021 m. liepos 28 d., 26-29 p., galima rasti adresu: <https://www.refworld.org/docid/610d26971a1.html>

⁵ Europos Sąjungos teisingumo teismas (ESTT), M.A. prieš Valstybės sienos apsaugos tarnybą, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymas priimti prejudicinį sprendimą, byla C-72/22 PPU, ECLI:EU:C:2022:505, 2022 m. birželio 30 d., 84 p., galima rasti adresu: <https://www.refworld.org/cases,ECJ,62d03bce4.html>.

⁶ Siūloma 140⁸ straipsnio 3 dalis:

„Prieglobsčio prašytojus, pateikusius prašymus suteikti prieglobstį pasienio kontrolės punktuose, tranzito zonoje arba neteisėtai kirtus Lietuvos Respublikos valstybės sieną, iki priimamas sprendimas įleisti juos į Lietuvos Respubliką, Valstybės sienos apsaugos tarnyba laikinai apgyvendina pasienio kontrolės punktuose, tranzito zonoje, Valstybės sienos apsaugos tarnyboje, Pabėgėlių priėmimo centre ar kituose apgyvendinimo centruose, apgyvendinimo vietose, apgyvendinimo patalpose, laikiname būste ar kitose tam pritaikytose vietose, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje [...]“.

				kad atitinkamas asmuo „negali išeiti iš centro teritorijos be leidimo arba palydos.“⁷ 22. Ankstesnėse UNHCR pastabose dėl Užsieniečių įstatymo nuostatų dėl nepaprastosios padėties ir ekstremaliosios situacijos UNHCR taip pat akcentavo, jog judėjimo apribojimai, numatyti nepaprastosios padėties ir ekstremaliosios situacijos nuostatose, reglamentuojančiose pasienio procedūrą, prilygsta sulaikymui. UNHCR padarė išvadą, kad „pakeitimų projekte numatytų judėjimo apribojimų intensyvumas ir trukmė, kartu su ribotomis galimomis apsaugos priemonėmis, nukrypsta nuo tarptautinės teisės ir gali sukurti nereikalingą prieglobsčio procedūrų neefektyvumą ir kliūtis.“⁸ 23. Todėl UNHCR rekomenduoja apsvarstyti galimybę peržiūrėti Užsieniečių įstatymo 140⁸ straipsnį, siekiant jį suderinti su tarptautine ir ES teise bei standartais. Šiuo tikslu į <u>Užsieniečių įstatymo 140⁸ straipsnį turėtų būti įtrauktos reikiamos procedūrinės apsaugos priemonės, pavyzdžiui, individualus vertinimas, būtinumo ir proporcingumo reikalavimai, alternatyvos sulaikymui, ne ilgesnis kaip keturių savaičių trukmės privalomo buvimo uždaroje apgyvendinimo vietose terminas ir galimybė pasinaudoti valstybės garantuojama teisine pagalba ir teismine peržiūra.</u>	nesuteikiant užsieniečiui teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje, yra tinkama ir proporcinga priemonė siekiamiems tikslams), turėtų būti atsižvelgiama į visą aplinkybių kontekstą, į tai, kad būtina aiškiai atskirti natūralios ir <u>instrumentalizuotos</u> migracijos reiškinius, kuriems turi būti taikomos skirtingos valdymo priemonės, į tai, kad Europos Sąjungos teisėje nėra nustatyta veiksmingų priemonių reaguojant į trečiųjų šalių vykdomą migracijos instrumentalizavimą politiniais tikslais, į tai, kad turi būti užtikrintas valstybės <u>nacionalinis saugumas</u>, o taip pat į tai, kad Lietuva nėra užsieniečių tikslo valstybė, o tik tranzitinė

⁷ ESTT, M.A. prieš Valstybės sienos apsaugos tarnybą, byla C-72/22 PPU, 40–42 p.

⁸ UNHCR, UNHCR pastabos dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ pakeitimų projekto (Nr. 21-29207), 2021 m. rugsėjo 27 d., 26 p., galima rasti adresu: <https://www.refworld.org/docid/615322844.html>

						šalis pakeliui į Vakarų Europos šalis. Suprantama, kad įprastos situacijos atveju 4 sav. terminas pasienio procedūrai yra pakankamas, tačiau esant nepaprastajai padėčiai ar ekstremaliajai situacijai dėl masinio užsieniečių antplūdžio šis terminas yra tikrai per trumpas. Pirmiausia, reikia išspręsti didelio kiekio užsieniečių apgyvendinimo klausimus, o tik tada atliekami kiti procedūriniai veiksmai. <u>Generalinis advokatas minėtoje ESTT nagrinėtoje byloje savo išvadoje nurodė:</u> „131. Dėl šiems teisės aktams taikomų <i>konkrečių įgyvendinimo sąlygų</i> galiu pripažinti, kad vykstant tokiam masiniam antplūdžiui, kaip nagrinėjamas šioje byloje, kuris, atrodo, yra ypatingo pobūdžio ir

						ypač didelis, specialias procedūras pasienyje vykdančioms valstybės narės institucijoms ypač sunku atlikti daugybės trečiųjų šalių piliečių vienu metu pateiktų prieglobsčio prašymų „pirminę atranką“ per Procedūrų direktyvos 43 straipsnio 2 dalyje numatytą keturių savaitių terminą. Nors tokiomis aplinkybėmis pagal šio straipsnio 3 dalį leidžiama tęsti tas procedūras pasibaigus šiam terminui, vis dėlto tai reiškia, kad visi atitinkami piliečiai turi būti įleisti į valstybės teritoriją, nesvarbu, ar sąžiningai naudojami sistema, ar ja piktnaudžiauja(85). Beje, net Komisija pasiūlyme dėl Tarybos sprendimo leidžia suprasti, kad Procedūrų direktyva nėra visiškai pritaikyta tokioms aplinkybėms. 132. Taigi galima pripažinti, kad, kol bus

3. Piliečių, asociacijų, politinių partijų, lobistų ir kitų suinteresuotų asmenų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
1.	Lietuvos Raudonasis Kryžius, 2023-03-08				<...> II. DĖL UTP ĮSTATYMO PROJEKTO Remiantis UTP įstatymo projekto aiškinamuoju raštu, projektas parengtas atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2022 m. birželio 30 d. priimtą sprendimą byloje C-72/22 PPU⁹. Įvertinus siūlomus pakeitimus, sveikiname iniciatyvą išbraukti iš įstatymo nuostatas, kurias Europos Sąjungos Teisingumo Teismas identifikavo, kaip nesuderinamas su Europos Sąjungos <i>acquis</i>. Vis dėlto, UTP įstatymo projekte neatsispindi vienas reikšmingas teismo pastebėjimas, susijęs su galiojančiu reglamentavimu. 2022 m. birželio 30 d. sprendime byloje Nr. C-72/22 PPU Europos Sąjungos Teisingumo Teismas konstatavo¹⁰, kad UTP įstatymo 115 straipsnio 2 dalies 5 punkte ir 140¹⁹ straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyta „alternatyvi sulaikymui priemonė“ – apgyvendinimas Valstybės sienos apsaugos tarnyboje ar kitoje tam pritaikytoje vietoje nustatant teisę judėti tik apgyvendinimo vietai priklausančioje teritorijoje, laikytina <i>de facto</i> sulaikymu. Teismas išaiškino, kad nors tokia priemonė pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus formaliai ir yra laikoma alternatyvia sulaikymui, dėmesys atkreiptinas į tai, kad toks asmuo yra atskirtas nuo kitų gyventojų, netekęs judėjimo laisvės, todėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos	Nepritarti	1. Atkreiptinas dėmesys, kad ESTT nagrinėtoje byloje C-72/22 PPU, kurioje prašymą priimti prejudicinį sprendimą 2022 m. vasario 2 d. nutartimi pateikė Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, nebuvo nagrinėjamas užsieniečių <i>de facto</i> sulaikymo klausimas. Šioje byloje nacionalinio teismo pateiktais klausimais iš esmės buvo siekiama išsiaiškinti, ar: 1) Direktyvos 2013/32/ES 6 straipsnis ir 7 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos valstybės narės teisės normos, pagal kurias tais atvejais, kai yra įvesta karo padėtis ar nepaprastoji padėtis arba paskelbta ekstremalioji situacija dėl masinio užsieniečių antplūdžio, neteisėtai šalyje esantys trečiųjų šalių piliečiai faktiškai netenka galimybės naudotis tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūra šios valstybės narės teritorijoje; 2) ar Direktyvos 2013/33/ES 8 straipsnio 2 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiamos valstybės narės teisės normos, pagal kurias tais atvejais, kai yra įvesta karo padėtis ar

⁹ Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2022 m. birželio 30 d. sprendimas byloje M.A., C-72/22 PPU, EU:C:2022:505

¹⁰ Ten pat, § 39-42

			2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija) (toliau – Direktyva 2013/33) 2 straipsnio (h) punkto prasme laikytinas asmeniu, kuriam taikomas sulaikymas. Tokiu būdu, be kitų įstatymo nuostatų, kurios UTP įstatymo projektu pripažįstamos netekusiomis galios, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad „<i>apgyvendinimas Valstybės sienos apsaugos tarnyboje ar kitoje tam pritaikytoje vietoje nustatant teisę judėti tik apgyvendinimo vietai priklausančioje teritorijoje</i>“ prilygsta sulaikymui, kaip tai apibrėžta Direktyvoje 2013/33, bei pagal savo pobūdį nelaikytinas „alternatyvia sulaikymui priemone“. Atsižvelgdami į šį svarbų teismo pastebėjimą bei atkreipdami dėmesį į tai, kad, remiantis UTP įstatymo projekto aiškinamuoju raštu, UTP įstatymo projekto tikslas yra suderinti UTP įstatymo nuostatas su Direktyvos 2013/33 nuostatomis, siūlome taip pat pripažinti netekusiomis galios UTP įstatymo 115 straipsnio 2 dalies 5 punktą ir 140¹⁹ straipsnio 1 dalies 3 punktą. Tokiu būdu būtų eliminuotas teisinis dviprasmiškumas bei kolizija tarp Lietuvos Respublikos nacionalinės teisės ir Europos Sąjungos teisės normų. Pažymime, kad šis pasiūlymas neturi įtakos institucijų galimybei, esant UTP įstatymo 113 straipsnyje numatytam teisiniam pagrindui, sulaikyti užsienietį UTP įstatymo 114 straipsnyje nustatyta tvarka.	nepaprastoji padėtis arba paskelbta ekstremalioji situacija dėl masinio užsieniečių antplūdžio, prieglobsčio prašytojas gali būti sulaikytas vien todėl, kad jis šios valstybės narės teritorijoje yra neteisėtai, t. y., buvo vertinamas Įstatyme nustatyto sulaikymo pagrindo teisėtumas. Taigi byloje nagrinėtos galimybės pateikti prieglobsčio prašymą esant Lietuvos Respublikos teritorijoje ir konkretus sulaikymo pagrindas. 2. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nutartyje (2022 m. vasario 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1221-520/2022) nurodė, kad vertinant užsieniečiui taikytą priemonę (apgyvendinimą nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikoje) atsižvelgiama į Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, kurioje nurodoma, kad sprendžiant šio pobūdžio klausimus, reikalaujama įvertinti asmens gyvenimo sąlygas, tokio gyvenimo trukmę, jei tinkama, klausimus, susijusius su medicinos paslaugų ir psichologinės pagalbos prieinamumu, individualią pareiškėjų padėtį ir jų pasirinkimus, taikomą teisinį režimą, jo tikslą ir trukmę bei faktišką apribojimų kumuliacinį poveikį (žr., pvz., 2021 m. kovo 2 d. sprendimą byloje R. R. ir kiti prieš Vengriją (pareiškimo Nr. 36037/17)). Taigi, siekiant

						nustatyti ar apgyvendinimas nesuteikiant teisės laivai judėti Lietuvos Respublikoje gali būti <i>de facto</i> laikomas sulaikymu, būtina įvertinti individualias užsienio apgyvendinimo sąlygas. 3. Pažymėtina, kad alternatyvias sulaikymui priemones gali skirti tik teismai. Taigi, teismas, atsižvelgdamas į visas aplinkybes, sprendžia, kurią iš Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPI) 115 straipsnio 2 dalyje nustatytų alternatyvių sulaikymo priemonių paskirti. 4. Panaikinus tokią alternatyvią sulaikymui priemonę, norint suvaržyti užsienio laisvę liktų vienintelė priemonė – sulaikymas. Tai reiškia, kad dažniau tektų kreiptis į teismą dėl užsieniečių sulaikymo, o tokiu atveju užsienio laisvė dažniau būtų suvaržyta dar labiau. 5. UTPI 115 straipsnio 2 dalies 5 punkte ir 140¹⁹ straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta alternatyvi sulaikymui priemonė praktikoje tikrai neprilygsta sulaikymui, nes užsieniečiai nėra laikomi izoliuotai – jie gali judėti apgyvendinimo vietos teritorijoje, taip pat gali bendrauti su kitais toje apgyvendinimo vietoje esančiais užsieniečiais, laisvai kreiptis ar bendrauti su apgyvendinimo vietoje paslaugas teikiančių institucijų ir organizacijų atstovais,

						apgyvendinimo vietas administruojančiu personalu. Tuo tarpu sulaikyti užsieniečiai laikomi atskirai nuo kitų Valstybės sienos apsaugos tarnyboje apgyvendintų užsieniečių, jų judėjimas galimas tik sulaikymo pastate ar dalyje šio pastato (pvz., konkrečiame pastato aukšte) ir prie sulaikymo pastato aptvertoje nedidelėje teritorijoje lauke. 6. Atkreiptinas dėmesys, kad Vidaus reikalų ministerija kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija yra parengusi UTPĮ pakeitimo projektą (TAIS Nr. 23-138), kuriuo siekiama įgyvendinti migrantų priėmimo sistemos pertvarką. Šiame projekte keičiamos ir nuostatos, susijusios su alternatyviomis sulaikymui priemonėmis, siekiant kompleksiskai peržiūrėti sulaikymo ir alternatyvių sulaikymui priemonių skyrimą ir taikymą. Negalima išbraukti vieną alternatyvią sulaikymui priemonę kompleksiskai neįvertinus visų nustatytų alternatyvių sulaikymui priemonių.	
2.	Žmogaus teisių stebėjimo institutas, 2023-03-13				Žmogaus teisių stebėjimo institutas (ŽTSI), susipažinęs su Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (Įstatymas) Nr. IX-2206, 67, 140 ⁸ , 140 ¹² straipsnių pakeitimo ir 140 ¹¹ , 140 ¹⁷ straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektu Nr. XIVP-2385, teikia pastabas ir pasiūlymus šiam projektui.	Nepritarti	Pažymėtina, kad pagal Konstituciją ir tarptautinės teisės normas užsieniečiui yra užtikrinama teisė į teisminę gynybą, siekiant patikrinti jam taikomos priemonės – apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje –

			<u>Pozityviai vertintini projektu siūlomi pakeitimai, kuriais gerinama prieiga prie prieglobsčio procedūrų ir užtikrinama galimybė pateikti prieglobsčio prašymą Valstybės sienos apsaugos tarnybai, taip pat ir nereguliaraus atvykimo į Lietuvos teritoriją atveju. Taip pat pozityviai vertintinas siūlomas galimybės sulaikyti prieglobsčio prašytoją vien tuo pagrindu, kad jis / ji neteisėtai kirto Lietuvos Respublikos sieną, panaikinimas. Tuo pačiu ŽTSI norėtų atkreipti dėmesį, kad projektu nėra sprendžiama viena aktualiausių ir migrantų bei prieglobsčio prašytojų teises ženkliai ir neproporcingai ribojančių problemų, paminėta ir siūlomu projektu įgyvendinamame Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) sprendime – Įstatymu numatyta ilgalaikio administracinio <i>de facto</i> sulaikymo galimybė.</u> Dėl Įstatymu įtvirtintos ilgalaikio <i>de facto</i> sulaikymo galimybės Įstatymo 140⁸ str. 3 d. numato, kad prieglobsčio prašytojai, užsieniečiai, neteisėtai kirtę Lietuvos Respublikos sieną, ir kurie nėra prieglobsčio prašytojai, taip pat užsieniečiai, dėl kurių priimtas sprendimas nesuteikti prieglobsčio, apgyvendinami šiame straipsnyje nustatytose vietose be teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje. Toks apgyvendinimas gali būti taikomas iki 6 mėnesių, kuriems pasibaigus, VSAT arba Migracijos departamento sprendimu, tam tikrais atvejais gali būti pratęstas dar 6 mėnesiams. Pažymėtina, kad Įstatymas numato, jog tik individualius VSAT arba	pagrįstumą ir teisėtumą¹⁸. Užsienietis, kuris mano, kad jo teisės ir teisėti interesai yra pažeisti, turi teisę kreiptis į teismą, asmeniui nėra užkertamas kelias siekti veiksmingos jam taikomos priemonės teisėtumo peržiūros teisme. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra nurodęs, jog UTPĮ 5 straipsnio 6 dalyje minimas laikinas apgyvendinimas pasienio kontrolės punktuose, tranzito zonose, VSAT ar kitose tam pritaikytose vietose, nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje, tarptautinės apsaugos siekiančių asmenų laisvės suvaržymo pobūdžiu iš esmės gali prilygti UTPĮ 115 straipsnio 2 dalies 5 punkte įtvirtintai alternatyviai sulaikymui priemonei – apgyvendinimui VSAT nustatant teisę judėti tik apgyvendinimo vietai priklausančioje teritorijoje (žr. 2021 m. spalio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-653-492/2021; 2021 m. lapkričio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-4180-629/2021; kt.). Taip pat yra išaiškinta, kad <u>atsižvelgiant į užsieniečių argumentus, jog jie buvo sulaikyti, turi būti nustatoma, ar užsieniečiams taikyta priemonė (apgyvendinimas nesuteikiant teisės laisvai</u>

¹⁸ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pripažinęs, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją ir tarptautinės teisės normas turi būti veiksmingai užtikrinta užsieniečio teisė į teismine gynybą, siekiant patikrinti užsieniečiui taikomos priemonės – apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje – pagrįstumą ir teisėtumą. Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbta valstybės lygio ekstremali situacija nesudaro pagrindo tokią gynybos teisę apriboti: pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 145 straipsnį teisė kreiptis į teismą negali būti laikinai apribota net įvedus karo ar nepaprastą padėtį (žr. pvz. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. spalio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-653-492/2021). Tai reiškia, kad teismas turi jurisdikciją vertinti ir spręsti dėl neįleistis į Lietuvos Respublikos teritoriją Įstatymo 5 straipsnio nuostatų prasme asmenims taikomų ribojančių priemonių proporcingumo (žr. pvz. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gruodžio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-4270-492/2021).

			Migracijos departamento sprendimus dėl tokio apgyvendinimo pagal Įstatymą galima skusti teismui. Manytina, kad pirminis, iki 6 mėnesių galintis trukti apgyvendinimas taikomas nepriimant individualių administracinių sprendimų užsieniečių atžvilgiu ir be įstatymu numatytos galimybės tokį apgyvendinimą skusti teismui. Pažymėtina, kad, 2021-2022 m. praktikoje taikant šias Įstatymo nuostatas, toks apgyvendinimas reiškė, kad asmenys būdavo apgyvendinti pasienio užkardose, nebenaudojamuose viešosios paskirties pastatuose, vėliau – penkiuose užsieniečių registracijos ir pabėgėlių priėmimo centruose be teisės palikti apgyvendinimo vietos teritoriją, išskyrus su leidimu ir palyda būtinoms paslaugoms gauti. Visais atvejais tokios apgyvendinimo teritorijos, įskaitant ir apgyvendinimą centruose, pastatuose ar konteineriniuose nameliuose, buvo aptvertos tvora ir nuolat saugomos pareigūnų, kai kuriuose centruose nesant galimybės judėti tarp skirtingų centro sektorių. Projektu įgyvendinamame ESTT sprendime byloje M.A., C-72/22 PPU Teismas konstatavo, kad pareiškėjas buvo apgyvendintas centre su teise judėti tik centro teritorijoje ir turėjo galimybę iš jos išeiti tik su leidimu ir palyda, tad pareiškėjas buvo laikytinas atskirtu nuo kitų gyventojų ir netekusiu judėjimo laisvės, tad jis, Teismo vertinimu, turi būti laikomas asmeniu, kuriam taikomas sulaikymas (40-42 paragrafai).¹¹ Seimo kontrolierių įstaiga, 2022 m. atlikusi stebėsenos vizitus į šiuo metu jau uždarytus Kybartų ir Medininkų užsieniečių registracijos centrus taip pat	<u>judėti Lietuvos Respublikoje) gali būti vertinama kaip de facto sulaikymas (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. lapkričio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-4071-492/2021; 2021 m. lapkričio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-4180-629/2021; kt.).</u> Atkreiptinas dėmesys, kad UTPĮ 71 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta prieglobsčio prašytojo teisė nemokamai jam suprantama kalba gauti informaciją apie savo teises ir pareigas bei jų nevykdymo padarinius prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimo metu, taip pat informaciją, susijusią su prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimu. Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-131 „Dėl Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 25 punkte nurodyti prašymą suteikti prieglobstį priimančios institucijos įgalioto valstybės tarnautojo veiksmai, iš kurių vienas – išspausdinti iš Lietuvos migracijos informacinės sistemos Pažymą dėl prašymo suteikti prieglobstį priėmimo (Aprašo 1 priedas), ją pasirašyti ir įteikti prieglobsčio prašytojui. Minėta pažyma

¹¹ ESTT 2022 m. birželio 6 d. sprendimas byloje M.A., C-72/22 PPU.

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=DAA813043A08EE6C31621EC57332E3D2?text=&docid=261930&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=304187>

			padarė išvadą, kad sąlygų šiuose centruose visuma prilygo sulaikymui, o pačios gyvenimo sąlygos šiuose centruose buvo žeminančios žmogaus orumą.¹² Kad toks ilgalaikis apgyvendinimas centruose, aptvertuose tvora ir nuolat saugomuose pareigūnų, prilygo sulaikymui, patvirtinto ir Pabradėje, Kybartuose bei Medininkuose 2021 m. pabaigoje lankęsis Europos komitetas prieš kankinimus.¹³ Be to, tokį apgyvendinimą kaip <i>de facto</i> sulaikymą ne vienoje byloje pripažino ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, tuo pačiu pripažindamas tokį laisvės apribojimą neteisėtu / nepagrįstu ir neproporcingu.¹⁴ Pažymėtina, kad toks sulaikymas buvo taikomas ir nelydimiems nepilnamečiams, šeimoms su vaikais, asmenims su negalia ir kitiems pažeidžiamiesiems asmenims, į ką dėmesį savo ataskaitoje po vizitų centruose atkreipė Lygių galimybių kontrolierės tarnyba, pažymėjusi, kad pažeidžiamoms grupėms, kaip asmenys su negalia, sulaikymas apskritai neturėtų būti taikomas.¹⁵ Pažymėtina ir tai, kad centruose laikomi užsieniečiai nebuvo tinkamai informuojami apie tokio <i>de facto</i> sulaikymo pagrindus, jo trukmę, galimybę dėl tokio sulaikymo kreiptis į teismą, jiems nebuvo teikiama su	iteikiama prieglobsčio prašytojui ir joje nurodoma ar prašymas suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikoje nagrinėjamas bendra tvarka ar skubos tvarka, taip pat nurodoma ar sprendžiamas klausimas dėl prieglobsčio prašytojo įleidimo į Lietuvos Respublikos teritoriją. Taigi, prieglobsčio prašytojams pateikiama informacija apie prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimą bei jų teisinę padėtį. Prieglobsčio prašytojai nurodyta pažyma informuojami apie Migracijos departamento jų atžvilgiu priimtus sprendimus ir turi galimybę šiuos sprendimus skųsti, skųsdami nurodytą pažymą. Informuojame, kad teismuose buvo gauti skundai, kuriais prieglobsčio prašytojai skundė pažymos dėl prašymo suteikti prieglobstį priėmimo teisėtumą ir pagrįstumą (žr., pvz., byla Nr. A20.-1847-405/2022, Nr. A-1289-602/2023). Pažymime, kad prieglobsčio prašytojai ne tik gali skųsti Migracijos departamento pažymas dėl prašymo suteikti prieglobstį

¹² Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigos ataskaita Nr. NKP-2021/1-4 „Dėl užsieniečių žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Kybartų užsieniečių registracijos centre“, 2022-01-24, https://www.lrski.lt/wp-content/uploads/2022/01/Final_Ataskaita_Kybartai_2021.pdf;

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigos ataskaita Nr. NKP-2022/1-1 „Dėl užsieniečių žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Medininkų užsieniečių registracijos centre“, 2022-07-07, https://www.lrski.lt/wp-content/uploads/2022/07/Ataskaita_MURC_2022_FINAL.pdf

¹³ Europos komiteto prieš kankinimus ataskaita Lietuvos vyriausybei Nr. CPT/Inf (2023) 01 po komiteto periodinio vizito Lietuvoje 2021 m. gruodžio 10-20 dienomis, 2023 m. vasario 23 d., <https://rm.coe.int/1680aa51af>

¹⁴ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. kovo 31 d. sprendimas byloje Nr. A-1 804-502/2022; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 5 d. sprendimas byloje Nr. A-2414-881/2022, <https://liteko.teismai.lt/viesasprendimupaiska/tekstas.aspx?id=40323ea5-cd4a-4e75-85f5-da3deddffb6a>; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 19 d. sprendimas byloje Nr. A-2595-602/2022; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 26 d. sprendimas byloje Nr. A-3969-968/2022; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 26 d. sprendimas byloje Nr. A-3948-442/2022.

¹⁵ Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierės tarnybos nepriklausomos apžvalgos ataskaita „Baltarusijos ir Lietuvos sieną kirtusių asmenų lygių galimybių užtikrinimas sulaikymo vietose“, 2022 m. gruodžio 30 d., https://www.lygybe.lt/data/public/uploads/2023/01/2022-12-30_nepriklausomos-stebesenos-ataskaita.pdf

			tokiu <i>de facto</i> sulaikymu susijusi valstybės garantuojama teisinė pagalba.¹⁶ Dar 2021 m. gruodį Jungtinių Tautų komitetas prieš kankinimus savo baigiamosiose išvadose rekomendavo Lietuvai: a) imtis priemonių, kad prieglobsčio prašytojų, pabėgėlių ir migrantų be dokumentų sulaikymas, įskaitant ir pasienio procedūrų metu, apimtų būtinius saugiklius nuo neteisėto ar savavališko sulaikymo, ir būtų pasitelkiamas tik teismo sprendimu kaip kraštutinė priemonė, ir kai ji yra būtina ir proporcinga; toks sulaikymas turėtų būti taikomas trumpiausią įmanomą laiką, kuris turėtų būti nustatytas įstatymu, bei taikomas adekvačiomis sąlygomis; b) susilaikyti nuo šeimų su vaikais ir pažeidžiamų prieglobsčio prašytojų sulaikymo.¹⁷ Pažymėtina, kad 2021-2022 m. laikotarpiu šios Komiteto rekomendacijos taip ir nebuvo įgyvendintos. Pasiūlymai Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, į ESTT sprendimą byloje M.A., C-72/22 PPU bei nacionalinių ir tarptautinių žmogaus teisių institucijų rekomendacijas, siūlome: a) Siūlomu projektu koreguoti Įstatymo nuostatas, numatant, jog prieglobsčio prašytojų ir užsieniečių, nepateikusių prieglobsčio prašymų, bei užsieniečių, kurių prieglobsčio prašymai netenkinti, <u>sulaikymas būtų taikomas tik teismo sprendimu, tik Įstatyme numatytais konkrečiais pagrindais, ir trumpiausią įmanomą laiką;</u>	priėmimo, bet ir kreiptis į jų apgyvendinimo centre esančius VSAT pareigūnus visais jiems rūpimais klausimais (įskaitant ir klausimus dėl jų teisinės padėties), o VSAT pareigūnai, nustatę, kad klausimas priskirtinas Migracijos departamento kompetencijai, tokius prašymus persiunčia Migracijos departamentui. Prieglobsčio prašytojai taip pat turi galimybę kreiptis tiesiogiai į Migracijos departamentą per jų prašymą dėl prieglobsčio suteikimo nagrinėjantį valstybės tarnautoją arba bendruoju Migracijos departamento elektroninio pašto adresu. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nutartyje (2022 m. vasario 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1221-520/2022) nurodė, kad vertinant užsieniečiui taikytą priemonę (apgyvendinimą nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikoje) atsižvelgiama į Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, kurioje nurodoma, kad sprendžiant šio pobūdžio klausimus, reikalaujama įvertinti asmens gyvenimo sąlygas, tokio gyvenimo trukmę, jei tinkama, klausimus, susijusius su medicinos

¹⁶ Jungtinių Tautų komiteto prieš kankinimus 2021 m. gruodžio 21 d. baigiamosios išvados Lietuvai Nr. CAT/C/LTU/CO/4, <https://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2FPPRiCAqhKb7yhslcr%2Ff5KGx6%2Fr9UjrX%2Bsu%2Bg425Y6BAyPkLZzR19RyMJcnb7fronFg60gi7jxyzit u8tr3LpkQbODCdVz4%2BPu6K1w1fFQFrSRMniWXdENI%2F3>

¹⁷ Jungtinių Tautų komiteto prieš kankinimus 2021 m. gruodžio 21 d. baigiamosios išvados Lietuvai Nr. CAT/C/LTU/CO/4, <https://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2FPPRiCAqhKb7yhslcr%2Ff5KGx6%2Fr9UjrX%2Bsu%2Bg425Y6BAyPkLZzR19RyMJcnb7fronFg60gi7jxyzit u8tr3LpkQbODCdVz4%2BPu6K1w1fFQFrSRMniWXdENI%2F3>

				b) Įstatymu ir / ar poįstatyminiais aktais įtvirtinti prieglobsčio prašytojų ir užsieniečių, nepateikusių prieglobsčio prašymų, bei užsieniečių, kurių prieglobsčio prašymai nebuvo patenkinti, ir kurie yra sulaikyti ar jų laisvė kitaip apribota, teisę <u>gauti išsamią informaciją apie savo teises tokia forma ir būdu, kuris užtikrintų, kad jie savo teisėmis galėtų pasinaudoti praktiškai</u>, įskaitant teisę sprendimą dėl sulaikymo ar kitokio laisvės apribojimo skųsti aukštesnės instancijos teismui bei teisę tokiu atveju naudotis valstybės garantuojama teisine pagalba; c) įtvirtinti Įstatyme, kad <u>sulaikymas netaikomas šeimoms su vaikais ir pažeidžiamiesiems prieglobsčio prašytojams</u> (vyresnio amžiaus žmonėms, žmonėms su negalia, nelydimiems nepilnamečiams, asmenims, nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis ir kt.), užtikrinant šiems prieglobsčio prašytojams adekvačias ir jų poreikius atliepiančias priėmimo ir apgyvendinimo sąlygas.	paslaugų ir psichologinės pagalbos prieinamumu, individualią pareiškėjų padėtį ir jų pasirinkimus, taikomą teisinį režimą, jo tikslą ir trukmę bei faktišką apribojimų kumuliacinį poveikį (žr., pvz., 2021 m. kovo 2 d. sprendimą byloje R. R. ir kiti prieš Vengriją (pareiškimo Nr. 36037/17))). Taigi, siekiant nustatyti ar apgyvendinimas nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikoje gali būti <i>de facto</i> laikomas sulaikymu, būtina įvertinti individualias užsieniečio apgyvendinimo sąlygas. Vertinant užsieniečiui taikomas priemonės – apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje – būtinumą, pagrįstumą, proporcingumą (ar laikinas apgyvendinimas, nesuteikiant užsieniečiui teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje, yra tinkama ir proporcinga priemonė siekiamiems tikslams), turėtų būti atsižvelgiama į visą aplinkybių kontekstą, į tai, kad būtina aiškiai atskirti natūralios ir instrumentalizuotos migracijos reiškinius, kuriems turi būti taikomos skirtingos valdymo priemonės, į tai, kad Europos Sąjungos teisėje nėra nustatyta veiksmingų priemonių reaguojant į trečiųjų šalių vykdomą migracijos instrumentalizavimą politiniais tikslais, į tai, kad turi būti užtikrintas valstybės nacionalinis saugumas, o taip pat į tai, kad Lietuva nėra

						užsieniečių tikslo valstybė, o tik tranzitinė šalis pakeliui į Vakarų Europos šalis. Pažymėtina, kad migrantų antplūdžio pradžioje Lietuva nebuvo pasiruošusi priimti tokio kiekio migrantų, todėl ne visada buvo užtikrintos tinkamos priėmimo ir apgyvendinimo sąlygos, tačiau šiuo metu visi užsieniečiai apgyvendinti tinkamomis sąlygomis, apgyvendinimo vietos atitinka visus reikalavimus, jiems teikiama valstybės garantuojama teisinė pagalba ir informacija susijusi su jų teisine padėtimi. Pažeidžiami asmenys yra apgyvendinami Pabėgėlių priėmimo centre, kur yra užtikrinami jų specialūs poreikiai.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pasiūlymai: negauta.

5. Subjektų, turinčių įstatymų leidybos iniciatyvos teisę, pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
1.	Seimo narys Tomas Vytautas Raskevičius, 2023-03-10	2			N	Argumentai: LR įstatymo dėl Užsieniečių teisinės padėties (toliau – UTPĮ) projekto aiškinamajame rašte teigiama, kad šio projekto tikslas yra suderinti UTPĮ nuostatas su 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija) (toliau – Direktyva 2013/33), nuostatomis. Atkreiptinas dėmesys, kad 2022 m. birželio 30 d. sprendime byloje Nr. C-72/22 PPU Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teisingumo Teismas) konstatavo, kad UTP įstatymo 115 straipsnio 2 dalies 5 punkte ir 140¹⁹ straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyta „alternatyvi sulaikymui priemonė“ - apgyvendinimas Valstybės sienos apsaugos tarnyboje ar kitoje tam pritaikytoje vietoje nustatant teisę judėti tik apgyvendinimo vietai priklausančioje teritorijoje, laikytina <i>de facto</i> sulaikymu. Teismas išaiškino, kad nors tokia priemonė pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus formaliai ir yra laikoma alternatyvia sulaikymui, dėmesys atkreiptinas į tai, kad toks asmuo yra atskirtas nuo kitų gyventojų ir netekęs judėjimo laisvės, todėl Direktyvos 2013/33 2 straipsnio (h)	Nepritarti	Argumentai: 1. Pažymėtina, kad alternatyvias sulaikymui priemones gali skirti tik teismai. Taigi, teismas, atsižvelgdamas į visas aplinkybes, sprendžia, kurią iš Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 115 straipsnio 2 dalyje nustatytų alternatyvių sulaikymo priemonių paskirti. Atkreiptinas dėmesys, kad UTPĮ 115 straipsnis taikomas, kai nėra įvesta nepaprastoji padėtis ar paskelbta ekstremalioji situacija. Ši alternatyvi sulaikymui priemonė dažniausiai taikoma, kai užsienietis <u>išsiunčiamas arba gražinamas</u>, tad ji tikrai reikalinga, norint netaikyti griežčiausios priemonės – sulaikymo. Pažymėtina, kad ši alternatyvi sulaikymui priemonė nustatyta nuo 2021-03-01 (<i>TAR, 2020, Nr. 2020-24582</i> UTPĮ), buvo nustatyta ne neteisėtos migracijos kontekste. 2. Pabrėžtina, kad panaikinus tokią alternatyvią sulaikymui priemonę, norint suvaržyti užsieniečio laisvę, teismui liktų

				punkto prasme laikytinas asmeniu, kuriam taikomas sulaikymas. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad „apgyvendinimas Valstybės sienos apsaugos tarnyboje ar kitoje tam pritaikytoje vietoje nustatant teisę judėti tik apgyvendinimo vietai priklausančioje teritorijoje“ prilygsta sulaikymui, kaip tai apibrėžta Direktyvoje 2013/33, bei pagal savo pobūdį nelaikytinas „alternatyvia sulaikymui priemone“. Atsižvelgiant į šį svarbų teismo pastebėjimą siūloma pripažinti netekusiais galios UTPI 115 straipsnio 2 dalies 5 punktą ir 140¹⁹ straipsnio 1 dalies 3 punktą ir atitinkamai patikslinti įstatymo projekto pavadinimą bei projekto straipsnių numeraciją. Tokiu būdu būtų eliminuotas teisinis dviprasmiškumas bei kolizija tarp Lietuvos Respublikos nacionalinės teisės ir Europos Sąjungos teisės normų. Pažymėtina, kad šis pasiūlymas neturi įtakos institucijų galimybei, esant UTPI 113 straipsnyje numatytam teisiniui pagrindui, sulaikyti užsienietį UTPI 114 straipsnyje nustatyta tvarka. Pasiūlymas: 2 straipsnis. 115 straipsnio pakeitimas Pripažinti netekusiu galios 115 straipsnio 2 dalies 5 punktą. 5) apgyvendinti užsienietį Valstybės sienos apsaugos tarnyboje nustatant teisę judėti tik apgyvendinimo vietai priklausančioje teritorijoje.	vienintelė priemonė – sulaikymas. Tai reiškia, kad dažniau tektų kreiptis į teismą dėl užsieniečių sulaikymo, o tokiu atveju užsieniečio laisvė dažniau būtų suvaržyta dar labiau. 3. UTPI 115 straipsnio 2 dalies 5 punkte ir 140¹⁹ straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta alternatyvi sulaikymui priemonė praktikoje tikrai neprilygsta sulaikymui, nes užsieniečiai nėra laikomi izoliuotai – jie gali judėti apgyvendinimo vietos teritorijoje, taip pat gali bendrauti su kitais toje apgyvendinimo vietoje esančiais užsieniečiais, laisvai kreiptis ar bendrauti su apgyvendinimo vietoje paslaugas teikiančių institucijų ir organizacijų atstovais, apgyvendinimo vietas administruojančiu personalu. Tuo tarpu sulaikyti užsieniečiai laikomi atskirai nuo kitų Valstybės sienos apsaugos tarnyboje apgyvendintų užsieniečių, jų judėjimas galimas tik sulaikymo pastate ar dalyje šio pastato (pvz., konkrečiame pastato aukšte) ir prie sulaikymo pastato aptvertoje nedidelėje teritorijoje lauke. 4. Atkreiptinas dėmesys, kad Vidaus reikalų ministerija kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija yra parengusi UTPI pakeitimo projektą (TAIS Nr. 23-138), kuriuo siekiama įgyvendinti migrantų priėmimo sistemos pertvarką.

						Šiame projekte keičiamos ir nuostatos, susijusios su alternatyviomis sulaikymui priemonėmis, siekiant kompleksiskai peržiūrėti sulaikymo ir alternatyvių sulaikymui priemonių skyrimą ir taikymą. Todėl negalima išbraukti vieną alternatyvią sulaikymui priemonę kompleksiskai neįvertinus visų nustatytų alternatyvių sulaikymui priemonių. 5. Dėl pasiūlyme minimos ESTT nagrinėtos bylos C-72/22 PPU, kurioje prašymą priimti prejudicinį sprendimą 2022 m. vasario 2 d. nutartimi pateikė Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, pažymėtina, kad bylos nagrinėjimo metu nebuvo nagrinėjamas užsieniečių <i>de facto</i> sulaikymo klausimas, o nagrinėtos galimybės pateikti prieglobsčio prašymą esant Lietuvos Respublikos teritorijoje ir konkretus sulaikymo pagrindas. Šioje byloje nacionalinio teismo pateiktais klausimais iš esmės buvo siekiama išsiaiškinti, ar: 1) Direktyvos 2013/32/ES 6 straipsnis ir 7 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos valstybės narės teisės normos, pagal kurias tais atvejais, kai yra įvesta karo padėtis ar nepaprastoji padėtis arba paskelbta ekstremalioji situacija dėl masinio užsieniečių antplūdžio, neteisėtai šalyje esantys trečiųjų šalių piliečiai faktiškai netenka galimybės naudotis

						tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūra šios valstybės narės teritorijoje; 2) ar Direktyvos 2013/33/ES 8 straipsnio 2 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiamos valstybės narės teisės normos, pagal kurias tais atvejais, kai yra įvesta karo padėtis ar nepaprastoji padėtis arba paskelbta ekstremalioji situacija dėl masinio užsieniečių antplūdžio, prieglobsčio prašytojas gali būti sulaikytas vien todėl, kad jis šios valstybės narės teritorijoje yra neteisėtai, t. y., buvo vertinamas Įstatyme nustatyto sulaikymo pagrindo teisėtumas. 6. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nutartyje (2022 m. vasario 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1221-520/2022) nurodė, kad vertinant užsieniečiui taikytą priemonę (apgyvendinimą nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikoje) atsižvelgiama į Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, kurioje nurodoma, kad sprendžiant šio pobūdžio klausimus, reikalaujama įvertinti asmens gyvenimo sąlygas, tokio gyvenimo trukmę, jei tinkama, klausimus, susijusius su medicinos paslaugų ir psichologinės pagalbos prieinamumu, individualią pareiškėjų padėtį ir jų pasirinkimus, taikomą teisinį režimą, jo tikslą ir trukmę

							bei faktišką apribojimų kumuliacinį poveikį (žr., pvz., 2021 m. kovo 2 d. sprendimą byloje R. R. ir kiti prieš Vengriją (pareiškimo Nr. 36037/17)). Taigi, siekiant nustatyti ar apgyvendinimas nesuteikiant teisės laivai judėti Lietuvos Respublikoje gali būti <i>de facto</i> laikomas sulaikymu, būtina įvertinti individualias užsieniečio apgyvendinimo sąlygas.
2.	Seimo narys Tomas Vytautas Raskevičius, 2023-03-10	7			N	Pasiūlymas: 7 straipsnis. 140¹⁹ straipsnio pakeitimas Pripažinti netekusiu galios 140¹⁹ straipsnio 1 dalies 3 punktą. 3) užsieniečio apgyvendinimas Valstybės sienos apsaugos tarnyboje ar kitoje tam pritaikytoje vietoje nustatant teisę judėti tik apgyvendinimo vietai priklausančioje teritorijoje.	Nepritarti Argumentai: 1. Pažymėtina, kad alternatyvias sulaikymui priemones gali skirti tik teismai. Taigi, teismas, atsižvelgdamas į visas aplinkybes, sprendžia, kurią iš Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 115 straipsnio 2 dalyje, o esant įvestai karo padėčiai, nepaprastajai padėčiai ar ekstremaliai situacijai dėl masinio migrantų antplūdžio, Įstatymo 140¹⁹ straipsnyje nustatytų alternatyvių sulaikymo priemonių paskirti. 2. Pabrėžtina, kad panaikinus tokią alternatyvią sulaikymui priemonę, norint suvaržyti užsieniečio laisvę, teismui liktų vienintelė priemonė – sulaikymas. Tai reiškia, kad dažniau tektų kreiptis į teismą dėl užsieniečių sulaikymo, o tokiu atveju užsieniečio laisvė dažniau būtų suvaržyta dar labiau.

							3. UTPI 115 straipsnio 2 dalies 5 punkte ir 140¹⁹ straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta alternatyvi sulaikymui priemonė praktikoje tikrai neprilygsta sulaikymui, nes užsieniečiai nėra laikomi izoliuotai – jie gali judėti apgyvendinimo vietos teritorijoje, taip pat gali bendrauti su kitais toje apgyvendinimo vietoje esančiais užsieniečiais, laisvai kreiptis ar bendrauti su apgyvendinimo vietoje paslaugas teikiančių institucijų ir organizacijų atstovais, apgyvendinimo vietas administruojančiu personalu. Tuo tarpu sulaikyti užsieniečiai laikomi atskirai nuo kitų Valstybės sienos apsaugos tarnyboje apgyvendintų užsieniečių, jų judėjimas galimas tik sulaikymo pastate ar dalyje šio pastato (pvz., konkrečiame pastato aukšte) ir prie sulaikymo pastato aptvertoje nedidelėje teritorijoje lauke. 4. Atkreiptinas dėmesys, kad Vidaus reikalų ministerija kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija yra parengusi UTPI pakeitimo projektą (TAIS Nr. 23-138), kuriuo siekiama įgyvendinti migrantų priėmimo sistemos pertvarką. Šiame projekte keičiamos ir nuostatos, susijusios su alternatyviomis sulaikymui priemonėmis, siekiant kompleksiskai peržiūrėti sulaikymo ir alternatyvių sulaikymui priemonių skyrimą ir taikymą. Todėl negalima išbraukti vieną

							alternatyvią sulaikymui priemonę kompleksiskai neįvertinus visų nustatytų alternatyvių sulaikymui priemonių.	
3.	Seimo narys Tomas Vytautas Raskevičius, 2023-03-27	2	3			Argumentai: Pagal Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – ir UTPI) 140⁸ straipsnio 2 ir 3 dalyse įtvirtintą reguliavimą prieglobsčio prašytojus, kurių prašymai nagrinėjami skubos tvarka arba nenagrinėjami, iki sprendimo juos įleisti į Lietuvos Respubliką, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) laikinai apgyvendina pasienio kontrolės punktuose, tranzito zonose ar kitose laikino apgyvendinimo vietose, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje. Vadovaujantis UTPI 140⁸ straipsnio 5 dalimi, <u>toks laikinas prieglobsčio prašytojų apgyvendinimas gali trukti net iki 6 mėnesių</u>. Pagal UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalį, analogiška kaip minėtiems prieglobsčio prašytojams priemonė taikoma ir užsieniečiams, kurie neteisėtai kirto Lietuvos Respublikos valstybės sieną ir kurie nėra prieglobsčio prašytojai, bei užsieniečiams, dėl kurių priimtas sprendimas nesuteikti prieglobsčio, iki bus įvykdytas galutinis sprendimas dėl užsieniečio gražinimo ar išsiuntimo arba išduotas užsieniečio registracijos pažymėjimas. Pažymėtina, kad tiek Seimo kontrolierių, tiek Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo	Pritarti iš dalies	Argumentai: Siekiant aiškumo, siūloma pritarti, kad apgyvendinant užsieniečius nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje (pasienio procedūra), būtų surašomi apgyvendinimo sprendimai. Dėl prieglobsčio prašytojų apgyvendinimo sprendimą priimtų Migracijos departamentas, o dėl užsieniečių, kurie nėra prieglobsčio prašytojai, – Valstybės sienos apsaugos tarnyba. Tokiu atveju, bus aišku, nuo kokio momento užsieniečiai gali skusti minėtus apgyvendinimo sprendimus. Tačiau, siūloma išbraukti žodį „motyvuotas“ kaip perteklinį, nes pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 6 punktą, administraciniame sprendime turi būti nurodyti administracinio sprendimo motyvai. Be to, kitose UTPI nuostatose, kuriose reglamentuojamas sprendimų priėmimas, nenustatoma, kad sprendimas turi būti motyvuotas, bet tai nereiškia, kad priimami nemotyvuoti sprendimai. Siūloma laikytis vienodos praktikos ir reglamentavimo visame UTPI.

					praktikoje laikinas apgyvendinimas nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje prilyginamas <i>de facto</i> sulaikymui. Pavyzdžiui, 2023 m. sausio 19 d. nutartyje¹⁹ LVAT pasisakė, kad „[u]žsieniečiams buvo taikomas faktinis sulaikymas remiantis 140⁸ straipsnio 3 dalimi“. Tuo tarpu prejudiciniame sprendime, priimtame byloje C-72/22 PPU, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ir ESTT) konstatavo, jog alternatyvi sulaikymui priemonė, kaip tai suprantama pagal Lietuvos teisę, t. y. apgyvendinimas VSAT centre nustatant teisę judėti tik šiai apgyvendinimo vietai priklausančioje teritorijoje, prilygsta sulaikymui pagal Priėmimo direktyvos 2 straipsnio h punktą²⁰. Pažymėtina ir tai, kad pagal galiojantį UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje įtvirtintą teisinį reguliavimą prieglobsčio prašytojai, kurių prašymai nagrinėjami skubos tvarka arba nenagrinėjami, tam pritaikytose vietose laikinai apgyvendinami, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje, be jokio administracinio sprendimo. Šiuo požiūriu UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje įtvirtintas teisinis reguliavimas skiriasi nuo UTPI 140⁸ straipsnio 6 ir 7 dalyse įtvirtinto reguliavimo, kur nustatytas tapačios laisvę ribojančios priemonės taikymas prieglobsčio prašytojams ir užsieniečiams, kurie nėra prieglobsčio prašytojai, taikymas papildomus 6 mėnesius, atitinkamai Migracijos departamento ir	Taip pat siekiant, kad būtų aišku, kad Valstybės sienos apsaugos tarnyba priima sprendimą dėl apgyvendinimo ir apgyvendina užsieniečių, siūloma patikslinti formuluotę. Žr. URK formuluotę.

¹⁹ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. sausio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1289-602/2023.

²⁰ Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2022 birželio 30 d. sprendimas byloje C-72/22 dėl Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. vasario 2 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. vasario 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje M.A., dalyvaujant Valstybės sienos apsaugos tarnybai, p. 39-42.; taip pat žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. liepos 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1091-822/2022.

					<u>VSAT sprendimais.</u> Šiame kontekste paminėtina ir LVAT 2023 m. sausio 19 d. nutartis, kurioje, be kita ko, konstatuota, kad „užsieniečiams buvo taikomas faktinis sulaikymas remiantis 140⁸ straipsnio 3 dalimi, tai buvo padaryta administraciniu sprendimu (nors tai ir nebuvo išreikšta atskiru dokumentu), kuriuo jie buvo apgyvendinti.“ Situacija, kai asmens laisvė apribojama be Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 ir 6 dalyse įtvirtintus reikalavimus atitinkančio rašytinio administracinio sprendimo, lemia <i>inter alia</i> garantijų, įtvirtintų Procedūrų direktyvoje ir Priėmimo direktyvoje, paneigimą. Aptariamas teisinis reguliavimas, kuriuo nėra įtvirtintas reikalavimas atitinkamam subjektui raštu priimti sprendimą dėl prieglobsčio prašytojo ar neteisėtai šalyje esančio trečiosios šalies piliečio sulaikymo, kuriame būtų numatytos sulaikymo faktinės ir teisinės priežastys, neatitinka ir Direktyvos Nr. 2013/33/ES 9 straipsnio 2 dalies nuostatos, nurodančios, kad įsakymą dėl sulaikymo raštu turi parengti teisminės arba administracinės institucijos. UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje įtvirtintas teisinis reguliavimas, pagal kurį <i>de facto</i> sulaikymas iki 6 mėnesių taikomas be jokio, juo labiau – motyvuoto ir individualizuoto teismui skundžiamo sprendimo, nėra suderinamas su konstitucinėmis žmogaus teisių, įskaitant teisės į laisvę ir teisės į teisminę gynybą, garantijomis, neatitinka Europos	

				Sąjungos teisėje įtvirtintų standartų ir sudaro prielaidas savavališkam arba automatiniam prieglobsčio prašytojų ir kitų užsieniečių sulaikymui. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta siūlytina UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje numatyti, kad joje įvardytų asmenų apgyvendinimas, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi būti taikomas tik motyvuotu sprendimu, numatant tokio sprendimo apskundimo galimybę, ir šiais aspektais papildyti Projekto 2 straipsnį. Pasiūlymas: 3. Pakeisti 140⁸ straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip: „3. Prieglobsčio prašytojus, pateikusius prašymus suteikti prieglobstį pasienio kontrolės punktuose, tranzito zonose arba neteisėtai kirtus Lietuvos Respublikos valstybės sieną, iki priimamas sprendimas įleisti juos į Lietuvos Respubliką, motyvuotu Migracijos departamento sprendimu Valstybės sienos apsaugos tarnyba laikinai apgyvendina pasienio kontrolės punktuose, tranzito zonose, Valstybės sienos apsaugos tarnyboje, Pabėgėlių priėmimo centre ar kituose apgyvendinimo centruose, apgyvendinimo vietose, apgyvendinimo patalpose, laikiname būste ar kitose tam pritaikytose vietose, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje. Užsieniečius, kurie neteisėtai kirto Lietuvos Respublikos valstybės sieną ir kurie nėra prieglobsčio prašytojai, ir užsieniečius, dėl kurių priimtas sprendimas nesuteikti prieglobsčio, iki bus įvykdytas galutinis sprendimas dėl užsieniečio	

					grąžinimo ar išsiuntimo arba išduotas užsieniečio registracijos pažymėjimas, Valstybės sienos apsaugos tarnyba motyvuotu sprendimu laikinai apgyvendina šioje dalyje nurodytose apgyvendinimo vietose, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje. Pabėgėlių priėmimo centre pirmiausia apgyvendinami šioje dalyje nurodyti prieglobsčio prašytojai ir užsieniečiai, kurie yra pažeidžiami asmenys. Jeigu šioje dalyje nurodytiems prieglobsčio prašytojams ir užsieniečiams laikino apgyvendinimo vietose neteikiamos medicinos, socialinės, švietimo, maitinimo ir (ar) kitos paslaugos, psichologinė pagalba, prieglobsčio prašytojams ir užsieniečiams laikino apgyvendinimo vietos vadovo ar jo įgalioto asmens leidimu gali būti leista laikinai išvykti iš laikino apgyvendinimo vietų minėtoms paslaugoms gauti ar maisto produktams įsigyti, kai yra valdoma pasišalinimo iš laikino apgyvendinimo vietų rizika. Teikiant nurodytas paslaugas nepilnamečiams, prioritetas teikiamas jų suteikimui už laikino apgyvendinimo vietos ribų, kai yra valdoma pasišalinimo iš laikino apgyvendinimo vietos rizika.“		
4.	Seimo narys Tomas Vytautas Raskevičius, 2023-03-27	2	4(N)		Argumentai: UTPI 140⁸ straipsnyje nėra numatyta UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje nustatytos priemonės apskundimo galimybė. Apskundimo teismui nesureguliuavimo aspektu UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje įtvirtinto teisinio reguliavimo ydingumą savo praktikoje yra konstatavęs ir LVAT. LVAT pažymėjo, kad UTPI nustatytas reguliavimas	Pritarti	

					sukūrė teisinio neaiškumo situaciją, kai užsieniečiui iki 6 mėnesių gali būti taikoma apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje priemonė, kartu neįtvirtinant aiškaus tokios priemonės teisėtumo teisinės patikros mechanizmo.²¹ Nors LVAT, gindamas Konstitucijoje ir tarptautinėje teisėje įtvirtintą teisę kreiptis į teismą, suformavo praktiką, pagal kurią apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje klausimai patenka į apylinkės teismo jurisdikciją (pagal analogiją su sprendimais dėl užsieniečių sulaikymo ar alternatyvių sulaikymui priemonių taikymo), tai nepaneigia galiojančio teisinio reguliavimo ydingumo teisės į veiksmingą teisminę gynybą užtikrinimo aspektu. UTPI <i>expressis verbis</i> neįtvirtinus aptariamame reguliavime minimos sulaikymui prilygstančios priemonės apskundimo tvarkos sukuriama teisinio neaiškumo situacija neatitinka ir Europos Sąjungos teisėje (Priėmimo direktyvos 9 straipsnio 3 dalyje) įtvirtintų reikalavimų, pagal kuriuos nacionaliniuose teisės aktuose turi būti numatyta prieglobsčio prašytojų ir neteisėtai valstybės narės teritorijoje esančių trečiųjų šalių piliečių sulaikymo teisėtumo teisminė kontrolė, bei užtikrinama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta teisė į veiksmingą teisminę gynybą. Be to, kartu nepaisoma ir Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 5 straipsnio 4 dalies	

²¹ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. spalio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-653-492/2021; 2021 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A -4071-492/2021; 2021 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A -4180-629/2021.

				nuostatos, pagal kurią kiekvienas asmuo, kuriam atimta laisvė jį sulaikius, turi teisę kreiptis į teismą, kad šis greitai priimtų sprendimą dėl sulaikymo teisėtumo ir, jeigu asmuo sulaikytas neteisėtai, priimtų sprendimą jį paleisti. Taigi darytina išvada, kad galiojantis teisinis reguliavimas neatitinka iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančių teisinio tikrumo ir aiškumo reikalavimų, sudaro prielaidas paneigti konstitucinę teisę į teisminę gynybą ir neatitinka Europos Sąjungos teisėje bei EŽTK 5 straipsnyje įtvirtintų standartų. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta siūlytina UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje numatyti, kad joje įvardytų asmenų apgyvendinimas, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi būti taikomas tik motyvuotu sprendimu, numatant tokio sprendimo apskundimo galimybę UTPI 140⁸ straipsnio 9 dalyje, ir šiais aspektais papildyti Projekto 2 straipsnį. Pasiūlymas: 4. Pakeisti 140⁸ straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip: „9. Skundas dėl šio straipsnio 3, 6 ir 7 dalyse nurodytų sprendimų apgyvendinti šio straipsnio 3 dalyje nurodytose laikino apgyvendinimo vietose, nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje, gali būti paduotas apylinkės teismui pagal užsieniečio buvimo vietą arba kitam artimiausiam užsieniečio buvimo vietai apylinkės teismui per 14 dienų nuo sprendimo įteikimo dienos. Priimtas apylinkės teismo sprendimas skundžiamas ir skundas nagrinėjamas šio Įstatymo 117 straipsnyje nustatyta tvarka.“	

6. Seimo paskirtų papildomų komitetų / komisijų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
1.	Seimo Žmogaus teisių komitetas, 2023-03-29					pritarti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 67, 140⁸, 140¹² straipsnių pakeitimo ir 140¹¹, 140¹⁷ straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektui Nr. XIVP-2385 ir siūlyti pagrindiniam Komitetui jį tobulinti atsižvelgiant į Seimo kontrolierių įstaigos, Jungtinių Tautų pabėgėlių agentūros, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus, Žmogaus teisių stebėjimo instituto, Seimo nario Tomo Vytauto Raskevičiaus ir Žmogaus teisių komiteto pateiktus siūlymus, kuriems pritarė Žmogaus teisių komitetas ir pritarti Komiteto išvadoms.	Pritarti iš dalies	Pritarta ne visiems pasiūlymams
2.	Žmogaus teisių komitetas 2023-03-29	140 ⁸	8 ¹ (N)			Argumentai: UTPI 140⁸ straipsnyje nėra numatyta UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje nustatytos priemonės apskundimo galimybė. Apskundimo teismui nesureguliuavimo aspektu UTPI 140⁸ straipsnio 3 dalyje įtvirtinto teisinio reguliavimo ydingumą savo praktikoje yra konstatavęs ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau - LVAT). LVAT pažymėjo, kad UTPI nustatytas reguliavimas sukūrė teisinio neaiškumo situaciją, kai užsieniečiui iki 6 mėnesių gali būti taikoma apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje priemonė, kartu neįtvirtinant aiškaus tokios priemonės teisėtumo teisinės patikros mechanizmo^[45]. Nors LVAT, gindamas Konstitucijoje ir tarptautinėje teisėje įtvirtintą teisę kreiptis į teismą, suformavo praktiką, pagal kurią apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje klausimai patenka į apylinkės teismo jurisdikciją	Nepritarti	Argumentai: Pritariama Seimo nario T.V. Raskevičiaus pasiūlymui dėl Įstatymo 140(8) straipsnio 9 dalies papildymo. Taip pat manytina, kad pasienio procedūros metu turėtų būti suteikiamos analogiškos galimybės ir terminai asmeniui kreiptis į teismą, kaip ir kitais atvejais, numatytais UTPI 140(8) straipsnyje.

				(pagal analogiją su sprendimais dėl užsieniečių sulaikymo ar alternatyvių sulaikymui priemonių taikymo), tai nepaneigia galiojančio teisinio reguliavimo ydingumo teisės į veiksmingą teisminę gynybą užtikrinimo aspektu. LVAT yra pripažinęs, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją ir tarptautinės teisės normas turi būti veiksmingai užtikrinta užsieniečio teisė į teisminę gynybą, siekiant patikrinti užsieniečiui taikomos priemonės – apgyvendinimo nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje – pagrįstumą ir teisėtumą. Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbta valstybės lygio ekstremali situacija nesudaro pagrindo tokią gynybos teisę apriboti: pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 145 straipsnį teisė kreiptis į teismą negali būti laikinai apribota net įvedus karo ar nepaprastąją padėtį (žr. pvz. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. spalio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-653-492/2021). Tai reiškia, kad teismas turi jurisdikciją vertinti ir spręsti dėl neįleistis į Lietuvos Respublikos teritoriją Įstatymo 5 straipsnio nuostatų prasme asmenims taikomų ribojančių priemonių proporcingumo (žr. pvz. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gruodžio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-4270-492/2021). Komitetas siūlo papildyti 140⁸ straipsnį 8¹ dalimi suteikiant galimybę asmenims pateikti skundą dėl laikino apgyvendinimo 140⁸ straipsnio 3 dalyje nurodytose laikino apgyvendinimo vietose. Pasiūlymas: Papildyti 140⁸ straipsnį 8¹ dalimi ir ją išdėstyti taip: „8¹. Skundas dėl laikino apgyvendinimo šio straipsnio 3 dalyje nurodytose laikino apgyvendinimo vietose šio straipsnio 5 dalyje nurodytam laikotarpiui gali būti paduotas apylinkės teismui pagal užsieniečio buvimo	Pavyzdžiui, UTPI 140⁸ straipsnio 6 ir 7 dalyje nurodyti Migracijos departamento ir Valstybės sienos apsaugos departamento tarnybos sprendimai dėl apgyvendinimo su judėjimo ribojimu, skundžiami per 14 dienų nuo sprendimo įteikimo. Todėl negali būti taikomas skirtingas reglamentavimas, kad viename apgyvendinimo etape turėtų būti leidžiama skųsti viso apgyvendinimo laikotarpio metu, o kitu apgyvendinimo etapu – per 14 dienų. Kadangi siūloma surašyti apgyvendinimo sprendimus ir apskundimo momentas yra aiškus, manytina, kad reikėtų laikytis apskundimo tvarkoje nuoseklumo ir pasienio procedūros

					vietą arba kitam artimiausiam užsieniečio buvimo vietai apylinkės teismui. Priimtas apylinkės teismo sprendimas skundžiamas ir skundas nagrinėjamas šio Įstatymo 117 straipsnyje nustatyta tvarka.“		metu apgyvendinimo sprendimai turėtų būti skundžiami tokia pačia tvarka kaip ir kiti sprendimai – per 14 dienų nuo sprendimo įteikimo dienos.

7. 7. Komiteto sprendimas ir pasiūlymai:

7.1. Sprendimas: pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadai.

7.2. Pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
1.	Seimo Užsienio reikalų komitetas, 2023-04-05	1 (4)	(5)		N	Argumentai: 2022 m. keičiant Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 4 straipsnio nuostatas, buvo patikslinta ne ta minėto straipsnio dalis ir šiuo metu Įstatyme galioja dvi dalys (5 ir 6 dalys), kurios savo turiniu yra analogiškos. Įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje turėtų būti reglamentuoti policijos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos veiksmai, o 6 dalyje – Valstybės saugumo departamento veiksmai. Siekiant ištaisyti šią techninę klaidą, siūlome pakeisti 4 straipsnio 5 dalį ir numatyti, kokių veiksmų turi imtis policija ar Valstybės sienos apsaugos tarnyba nustačiusi užsieniečio grėsmę viešajai tvarkai. Pasiūlymas: Papildyti Įstatymo projektą nauju 1 straipsniu: „1 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas Pakeisti 4 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip: „5. Valstybės saugumo departamentas, turėdamas duomenų Policija arba Valstybės sienos apsaugos tarnyba, nustačiusios, kad užsienietis, kuriam išduota viza, leidimas gyventi ar kitas šiame Įstatyme nurodytas užsieniečio teisę gyventi Lietuvos Respublikoje patvirtinantis dokumentas, kelia grėsmę valstybės saugumui, nedelsdamas viešajai tvarkai, nedelsdamos apie tai informuoja Migracijos departamentą, kuris. Migracijos departamentas ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo šios informacijos gavimo dienos panaikina užsieniečiui išduotą vizą, leidimą gyventi, jeigu tokie dokumentai buvo išduoti, arba užsieniečio teisę gyventi	Pritarti	

					Lietuvos Respublikoje ir apie tai nedelsdamas informuoja užsieniečių.“ Pasiūlymas: Pakeisti paskesnių Projekto straipsnių numeraciją. Pasiūlymas: Atitinkamai pakeisti Projekto pavadinimą ir jį išdėstyti taip: „LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 4, 67, 140⁸, 140¹² STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 140¹¹, 140¹⁷ STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS“		
2.	Seimo Užsienio reikalų komitetas, 2023-04-05	3 140⁸	(1, 2, 3)		Argumentai: Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad užsienietis būdamas Lietuvos Respublikos teritorijoje turi teisę pateikti prašymą suteikti prieglobstį Migracijos departamentui arba Valstybės sienos apsaugos tarnybai, nepriklausomai nuo to, ar jis į Lietuvos Respublikos teritoriją pateko teisėtai ar neteisėtai. Siekiant aiškumo ir vartojamų formuluočių suderinamumo tarp šio Įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo projekto, siūlytina patikslinti Projekto 3 straipsniu keičiamas Įstatymo 140⁸ straipsnio 1–3 dalis, įvedant tikslinamasias formuluotes „Lietuvos Respublikos teritorijoje, kai į ją pateko neteisėtai kirtę“. Taip pat siūloma Įstatymo 140⁸ straipsnio 3 dalyje inkorporuoti Seimo nario V. Raskevičiaus patikslintą pasiūlymą dėl priimamų sprendimų dėl užsieniečio laikino apgyvendinimo, aiškiai numatant, kas sprendimą priima ir jį įgyvendina. Pasiūlymas: 1. Pakeisti 140⁸ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:	Pritarti	

					„1. Užsieniečių buvimas tranzito zonose nelaikomas atvykimu į Lietuvos Respublikos teritoriją. Užsieniečių, pateikusių prašymą suteikti prieglobstį pasienio kontrolės punktuose, tranzito zonose arba Lietuvos Respublikos teritorijoje, kai jie į ją pateko neteisėtai kirtus kirtę Lietuvos Respublikos valstybės sieną, iki priimamas sprendimas įleisti prieglobsčio prašytoją juos į Lietuvos Respubliką, o taip pat užsieniečių, kurie į Lietuvos Respublikos teritoriją pateko neteisėtai kirtę kirtę Lietuvos Respublikos valstybės sieną ir kurie nėra prieglobsčio prašytojai, 6 mėnesius nuo tokio užsieniečio jų užregistravimo Lietuvos migracijos informacinėje sistemoje dienos, buvimas šio straipsnio 3 dalyje nurodytose laikino apgyvendinimo vietose nelaikomas atvykimu į Lietuvos Respublikos teritoriją.“ 2. Pakeisti 140⁸ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip: „2. Jeigu užsienietis, būdamas pasienio kontrolės punkte, tranzito zonoje arba Lietuvos Respublikos teritorijoje, kai jis į ją pateko neteisėtai kirtęs Lietuvos Respublikos valstybės sieną, pateikia prašymą suteikti prieglobstį, Migracijos departamentas per 48 valandas nuo tokio šio prašymo pateikimo momento priima sprendimą įleisti prieglobsčio prašytoją į Lietuvos Respubliką, išskyrus prieglobsčio prašytojus, kuriems taikytinos šio Įstatymo 76 straipsnio 4 dalies arba 77 straipsnio 1 dalies nuostatos.“ 3. Pakeisti 140⁸ straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip: „3. Prieglobsčio prašytojus, pateikusius prašymus suteikti prieglobstį pasienio kontrolės punktuose, tranzito zonose arba Lietuvos Respublikos teritorijoje, kai jie į ją pateko neteisėtai kirtus kirtę Lietuvos Respublikos valstybės sieną, iki priimamas sprendimas įleisti juos į Lietuvos Respubliką, Migracijos departamento sprendimu Valstybės sienos apsaugos tarnyba laikinai apgyvendina pasienio kontrolės punktuose, tranzito zonose, Valstybės sienos apsaugos tarnyboje, Pabėgėlių priėmimo centre ar kituose apgyvendinimo centruose, apgyvendinimo vietose, apgyvendinimo patalpose, laikiname būste ar kitose tam pritaikytose		

					vietose, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje. Užsieniečius, kurie į Lietuvos Respublikos teritoriją pateko neteisėtai kitu kirtę Lietuvos Respublikos valstybės sieną ir kurie nėra prieglobsčio prašytojai, ir taip pat užsieniečius, dėl kurių priimtas sprendimas nesuteikti prieglobsčio, iki bus įvykdytas galutinis sprendimas dėl užsieniečio grąžinimo ar išsiuntimo arba išduotas užsieniečio registracijos pažymėjimas, Valstybės sienos apsaugos tarnyba tarnybos sprendimu Valstybės sienos apsaugos tarnyba laikinai apgyvendina šioje dalyje nurodytose apgyvendinimo vietose, nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje. Pabėgėlių priėmimo centre pirmiausia apgyvendinami šioje dalyje nurodyti prieglobsčio prašytojai ir užsieniečiai, kurie yra pažeidžiami asmenys. Jeigu šioje dalyje nurodytiems prieglobsčio prašytojams ir užsieniečiams laikino apgyvendinimo vietose neteikiamos medicinos, socialinės, švietimo, maitinimo ir (ar) kitos paslaugos, psichologinė pagalba, prieglobsčio prašytojams ir užsieniečiams laikino apgyvendinimo vietos vadovo ar jo įgalioto asmens leidimu gali būti leista leidžiama laikinai išvykti iš laikino apgyvendinimo vietų, minėtoms paslaugoms gauti kad gautų minėtas paslaugas ar įsigyti maisto produktams įsigyti produktų, kai yra valdoma pasišalinimo iš laikino apgyvendinimo vietų rizika. Teikiant nurodytas paslaugas nepilnamečiams, prioritetą teikiamas jų paslaugų suteikimui už laikino apgyvendinimo vietos ribų, kai yra valdoma pasišalinimo iš laikino apgyvendinimo vietos rizika.“		
3.	Seimo Užsienio reikalų komitetas, 2023-04-05	7			Argumentai: Užsienio reikalų komitetas siūlo numatyti ankstesnę įstatymo įsigaliojimo datą, siekiant kad nuostatos įsigaliojusių pasibaigus nepaprastosios padėties įvedimo 2023 m. gegužės 2 d. terminui. Pasiūlymas: Pakeisti Projekto 7 straipsnį ir jį išdėstyti taip: „7 6-straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas	Pritarti	

						1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2023 m. birželio 1 gegužės 3 d. 2. Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministras iki 2023 m. gegužės 31-3 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.“		

8. Balsavimo rezultatai: pritarta bendru sutarimu.

9. Komiteto paskirti pranešėjai: Žygimantas Pavilionis.

10. Komiteto narių atskiroji nuomonė: nėra.

PRIDEDAMA. Komiteto siūlomas įstatymo projektas, jo lyginamasis variantas.

Komiteto pirmininkas

Žygimantas Pavilionis

Užsienio reikalų komiteto biuro patarėja Laura Plyniuvienė